

ТИПОЛОГІЯ ЗАСОБІВ ЕКРАННОЇ ВИРАЗНОСТІ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ «РЕАЛІТІ-ШОУ»

Спрямованість сучасного телебачення зміщена в бік розважальності, тому «реаліті-шоу» дуже популярні. «Реаліті-шоу» — це новітня жанроформа, яка синтезує елементи певних жанрів та форм, виявляючи власну морфологічну специфіку аудіовізуального походження. Особливістю «реаліті-шоу» є спостереження за діями, емоціями та вчинками справжніх людей у реальному повсякденному житті або в спеціально зрежисованих та штучно змодульованих ситуаціях за певним сценарієм.

Популярність «реаліті-шоу» виявляється кількістю сезонів, протягом яких вони тримаються в ефірі. Так, більше 10 сезонів виходять на телевізійних екранах України такі «реаліті-шоу», як «Битва екстрасенсів», «Хата на тата», «Я соромлюсь свого тіла», «Холостяк».

Класифікувати «реаліті-шоу» можна за тематикою (містичні, сімейні, медичні, шлюбні, спортивні, кулінарні тощо); за масштабністю подієвості, за іншими ознаками. Оскільки «реаліті-шоу» мають аудіовізуальне походження, то можна визначити наступну типологію засобів екранної виразності, яка присутня в них.

Засоби екранної виразності «реаліті-шоу» поділяються на наступні типи: драматургічні, режисерські, операторські, звукорежисерські та мультидизайнерські. До драматургічних засобів екранної виразності належать змістовно-драматургічна конструкція «реаліті-шоу», схема формування характеру героя, втілення певного виду конфлікту тощо. Не секрет, що популярні в Україні «реаліті-шоу» — це адаптації світових. Утім, українські сценаристи враховують національні особливості цільових аудиторій, на які розраховані саме українські адаптації. Реальні люди, які існують у «реальному середовищі», виявляють власне етнонаціональні ознаки української ідентичності. Змістовно-драматургічна конструкція конкретних «реаліті-шоу» враховує і його тематику: містичні «реаліті-шоу» будуються на певних «містичних випадках», які мали місце в Україні; до суддівства (або експертної участі) долучаються відомі українці тощо. Сімейні «реаліті-шоу» (наприклад, «Хата на тата») теж базуються на відзеркаленні аутентичних ознак своїх героїв. Виявлення певного типу конфлікту та формування певної драматургічної стратегії його вирішення підсумовується головним: певним фіналом-висновком щодо усього, що відбувалось на екрані.

До режисерських засобів екранної виразності належать організація екранного часопростору, який базується на організації та мізансценуванні реального часопростору існування героїв. Вибір певних локацій, моделювання ситуацій, які найбільше проявляють характери учасників — це необхідний етап існування цієї жанроформи. У наступному — монтажному етапі, завдяки прийомам монтажу, фактично і створюється екранний образ героїв та атмосфера «реаліті-шоу».

До операторських засобів екранної виразності належать ракурси, плани зйомки, прийоми, якими користуються оператори під час багатокamerної зйомки героїв у певних локаціях. Від якості зображення, від майстерності операторської групи в багатьох випадках залежать результати колективної роботи над

«реаліті-шоу». Ілюзія достовірності, яка створюється за допомогою різних засобів зображальної виразності, стає дуже необхідною для існування «реаліті-шоу». Аналогічні функції виконують і звуко-режисерські та мультимедійні засоби екранної виразності під час створення цієї жанроформи.

Отже, типологія засобів екранної виразності українських «реаліті-шоу» загалом дозволяє виявити основні мистецькі засади існування цієї жанроформи у вітчизняному телевізійному просторі та в перспективі дослідити культурологічні аспекти їх розвитку.

О. О. Вербін

РОЛЬ ЕТНІЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА В КЛІПАХ СУЧАСНИХ ВІТЧИЗНЯНИХ ВИКОНАВЦІВ

У сучасному розмаїтті музичних кліпів можна виділити декілька трендових тем, а саме: футуристичний, міфологічний, екзистенціальний, анімаційний та історико-культурний стиль. Відеокліпи із використанням етнічних елементів українського мистецтва — це особлива категорія музичного ринку. Цей вид кліпінгу за своєю структурою є багатоплановим, образ будується завдяки поєднанню артефактів різних епох та культур. Зазвичай, такий вид музичних кліпів є чимось екзотичним для глядача.

І хоча закордонні артисти використовують цей тренд вже не один десяток років, до нашої творчості він дістався нещодавно. Важливо зазначити, що образно-художня складова роботи не пов'язана з їх фабульною стороною. Кліп, що відноситься до одного з трендів, може бути виконаний у різних манерах. Наприклад, танцювальний кліп може бути знятий у реалістичному стилі, але все одно охоплювати елементи етнічного мистецтва. Тобто, якщо артист має на меті показати велич та силу українського народу, зовсім не обов'язково у відеороботі демонструвати прапор України, козаків та танці в шароварах. На нашу думку, увесь сенс правильного поширення української етнічної культури — це її оптимізація під сучасні реалії.

Для того, щоб зрозуміти, про що йдеться, розглянемо декілька сучасних українських виконавців, які з легкістю влітають українські народні елементи у свої музичні відеороботи:

1. «MARUV» — українська співачка, яка стала відкриттям минулого року, потрапила у великий скандал щодо своєї участі в міжнародному конкурсі Євробачення, а після випустила мініальбом, який називається «Hellcat Story». Найцікавіше те, що кожна пісня з цього альбому мала свій кліп, які перетинались один з одним, об'єднуючи в одну історію. Зі слів самої співачки, на створення цього «музичного серіалу» її надихнула українська письменниця Ольга Кобилянська та її найвідоміша повість «У неділю рано зілля копала...». Історія розкриває драматичні сторінки життя карпатських гуцулів на початку минулого століття, їхні сильні й щирі почуття, що стикаються з суворами звичаями та традиціями буденного життя. Романтична образність, фатальне сплетення людських дол, жагучі пристрасті — саме цю естетику намагалася відтворити «MARUV» у своєму візуальному альбомі. У кліпах використовуються такі знайомі нам символи української культури, як: ворожіння на вінках, стрибки через полум'я на Івана Купала, схематично переказуються епізоди з повісті